



2023-08-31

Remiss NV-06750-22

Svenska Jägareförbundets remissvar på Nationell förvaltningsplan storskarv

Svenska jägareförbundet, fortsättningsvis ”förbundet”, vill härmed lämna följande remissvar på Nationell förvaltningsplan storskarv.

Inledning

Samverkan och behovet av dialog lyfts på ett antal ställen i förvaltningsplanen. Exempelvis anges i Bakgrund (kapitel 2) att ”tyngdpunkten i den [tidigare] förvaltningsplanen låg på verktyg för samverkan och informationsutbyte mellan berörda parter”, i Syfte (kapitel 3) anges att planen ska vara ett ”stöd för samverkan mellan myndigheter och andra intressenter”, och i Mål (avsnitt 5.1.) anges att ett specifikt mål är att ”kunskapen och dialogen kring storskarvens roll i ekosystemet regionalt, nationellt och internationellt har ökat”. Förbundet anser att samverkan och dialog är viktigt, men när detta lyfts på flera ställen i inledande kapitel är det noterbart att texten under Åtgärder - Samverkan (avsnitt 6.2) är mycket kortfattad och framför allt beskriver syfte respektive utmaningar med samverkan, snarare än konkreta åtgärder och/eller verktyg som kan bidra till samverkan.

Det skulle under 6.2 vara önskvärt att förvaltningsplanen mer konkret vägleder förvaltande myndigheter på lokal nivå och berörda intressenter till just en ökad samverkan, vilket är en förutsättning för att förvaltningsplanens mål uppnås.

4.3 Adaptiv förvaltning

Adaptiv förvaltning är kunskaps- och datakrävande samt kräver återkommande uppföljning. För skarv behövs, som för många andra viltarter, därtill en anpassning av förvaltningen till lokala förhållanden vad gäller exempelvis fiskbestånd och skarvens predationsmönster. För att uppnå en adaptiv skarvförvaltning krävs därför en stor mängd lokala, regionala och nationella inventeringsdata. Förvaltningsplanen identifierar dessutom viktiga kunskaps- och forskningsbehov rörande skarvens ekologi, framtagande av skarvsäkra (rovdjurssäkra) fiskeredskap, skador på fisk samt olika förvaltningsåtgärders effektivitet (avsnitt 11.2). Vad gäller förvaltningsåtgärder framhålls



Svenska Jägareförbundet

även vikten av att säkerställa att andra arter i området inte störs vid skrämseinsatser och att inventering av övriga arter sker både före och efter sådana insatser (avsnitt 6.3.2.2). Förbundet anser att viltförvaltning ska baseras på fakta och kunskap, samt ha en lokal förankring. Förbundet uppskattar därför att förvaltningsplanen framhåller behovet av en lokalt anpassad förvaltning samt att kunskapsbehov tydligt identifieras i förvaltningsplanen, men förbundet vill också peka på vikten av att kunskapsbehoven successivt omhändertas och att förvaltningen är praktiskt genomförbar. I förvaltningsplanen saknas konkreta åtgärder som syftar till att stödja den kunskapsproduktion kring skarven med omgivande ekosystem som behövs. Det vore önskvärt med en konkretisering av hur ansvariga myndigheter kan verka för att kunskapsbehov (forskning och inventering) omhändertas samt inom vilka tidsramar. Förbundet anser vidare att förvaltningens ambitionsnivå måste stå i proportion till givna förutsättningar. En konkretisering av vilka redan beprövade åtgärder som finns, och i vilken mån dessa kan genomföras givet olika resursnivåer, skulle tydliggöra vad som är möjligt att uppnå på kort sikt inom den praktiska förvaltningen. Det skulle också kunna tydliggöra vilka avvägningar som behöver göras, samt om det redan finns jämförelsevis enkla förvaltningsåtgärder som kan tillämpas vid relativt låga resursnivåer, eller om framtagandet av sådana borde prioriteras i väntan på mer avancerade och/eller resurskrävande förvaltningsstrategier.

6.3.2 Skydds jakt och störning

Enligt EU-kommissionen ges medlemsländerna generösa möjligheter att tillämpa skydds jakt för att minska konfliktytorna. Detta är något som kan beskrivas på ett tydligare sätt i förvaltningsplanen.

Dock anser förbundet att populationsreglerande jakt i normalfallet ska bedrivas under en allmän jakttid, medan skydds jakt ska vara förbehållet skadegörande individer. Eftersom skarven inte är listad i fågeldirektivets bilaga 2, så kan den inte jagas genom allmän jakt eller fullt ut förvaltas adaptivt. Förbundet vill varna för en utveckling där skydds jakt (för skarvens del inklusive exempelvis äggprickning) kan komma att användas i populationsbegränsande syfte, vilket urholkar tanken med skydds jakt och försvagar distinktionen mot allmän jakt. Att ett antal viltarter jagas i relativt stor omfattning via skydds jakt, snarare än att ses som en potentiell jaktlig resurs, kan bidra till att viltarter får en skadedjursstämpel och till en försämrad jaktetik. Förbundet anser därför att myndigheter bör verka för att arter som har en gynnsam bevarandestatus kan flyttas mellan bilagorna, så att allmän jakt på dessa möjliggörs.

6.3.2.1 Skydds jakt

Förvaltningsplanen tar upp att

”förstöra ägg genom prickning eller oljering används som ett alternativ eller komplement till jakt med skjutvapen. Metoden ger dock ingen direkt effekt på skadebilden. För att uppnå decimering av antalet predatorerande fåglar och därigenom minska skadorna krävs att åtgärden genomförs systematiskt under flera år. Vid förstöring av ägg bör risken för att orsaka lidande med hänsyn till fosterutveckling beaktas.”

Oljering av ägg har som syfte att förhindra att ägg kläcks och att minska häckningsframgång. Utöver att den totala konsumtionen av fisk blir lägre i en koloni där



Svenska Jägareförbundet

inga skarvungar kläcks kan man förvänta sig specifika effekter av oljering. Skarvungar matas av föräldrafåglar med fisk som är anpassad i storlek till ungarnas utveckling över tid. Predationstryck från en skarvkoloni slår då olika mot olika fiskbestånd (storlekar av fisk) under uppfödningstiden. Att beskriva oljering med att ”ger dock ingen direkt effekt på skadebilden” känns onyanserat då en skarvkoloni som ligger beläget nära en viktig lekvik för fisk eller en åmynning där smolt vandrar ut skulle oljering kunna förhindra riktad predation på mindre storleksfraktioner hos viktiga fiskbestånd som annars t.o.m. skulle kunna slå ut t.ex. årsklasser av laxfiskar.

6.3.2.2 Störning

Användning av grön laser ska ske som svepande rörelser mot marken eller ytan/trädet där fågeln sitter, för att skapa ett hot eller upplevd fara. Det är denna effekt som får fågeln att ta till flykt. Den gröna lasern riktar därför aldrig mot fågelns kropp. Även om studier visar att fåglars ögon är mindre känsliga för grön laser än vad det mänskliga ögat är, så bör man i alla lägen undvika risken att belysa ögon med grön laser, allt för att minska risken för onödigt lidande.

8.1 Biologi och ekologi

I planen saknas en beskrivning över svenska populationens flyttning och utbredning under året. Även om detta inte behöver ta stor plats i förvaltningsplanen bör det beskrivas då en internationell förvaltning kräver samverkan med de länder som berörs under året. Likaså är detta viktig information som behövs för att avgöra vilka studier som utförs i andra länder, och om de berör svenska häckfåglar eller inte. Om flyttning är dåligt känd bör detta listas som en kunskapsbrist.

Genomgående förklaras och beskrivs storskarvens inverkan på fisk, fiske, fångst, miljö etc. utifrån 10-20 år gamla studier. Studier som utgick ifrån den population storskarv som var vid det aktuella studietillfället. Att storskarven sedan dess har haft en stark tillväxt bör tas i beaktande vid framtagandet av förvaltningsplan. För att en förvaltning ska kunna vara adaptiv är just tillgången till färsk inventeringsdata och aktuell forskning väsentlig.

Även populationsuppskattningen är i underkant. Ta till exempel Svensk naturförvaltnings inventering av skarvpopulationen i Kalmar län 2018 (Rapport 02-2018) som visar drygt 57 000 individer bara i Kalmar län. Med anledning av bristen på heltäckande inventeringar är det väsentligt att invänta den pågående inventering av skarv, så dessa underlag kan ligga till grund för förvaltningsplanens beskrivning av skarvpopulationens nuläge nationellt.

8.4.2 Andra fåglar och djurarter

”Storskarvarna i sin tur ger skydd åt arter som sillgrissla och tordmule, som på flera platser i våra skärgårdar häckar inne i storskarvkolonier (Hjernquist m. fl. 2005).”

Detta är en missvisande tolkning av Hjernquist m.fl. 2005 som behöver skrivas om. Det Hjernquist m.fl. 2005 rapporterade var att i en existerande sillgrisslekoloni verkade alkorna byta boplatser när skarvarna etablerade sig i samma bergslutningar. Skarvens etablering kunde möjligen bidra till en initial minskning av antalet sillgrisslor då konkurrens om boplatser inte kunde uteslutas. Men en senare populationsökning bland sillgrisslorna kan tolkas som att alkorna anpassade sig till skarvarnas val av boplatser.



Svenska Jägareförbundet

Inget i Hjernquist m.fl. 2005 talar för att skarvetablering ger ökat skydd åt sillgrisslor eller tordmular.

Hela detta stycke om interaktioner med andra fågelarter upplevs väl spekulativt och bör stramas upp faktamässigt och med tydliga källor eller om studier saknas lyftas fram som en kunskapslucka.

8.5 Storskarven som resurs

Misstolkningen av Hjernquist m.fl 2005 som förbundet anmärkt på under 8.4.2, gäller även här. Man bör nyansera texten kring nyttan av storskarv för andra fågelarter.

8.6 Avskjutning

Att inte de skyddsjaktbeslut som fattas av myndighet till fullo nyttjas beror på flera anledningar. En anledning som utkastet till förvaltningsplan inte tar upp är tekniska svårigheter i vissa av de villkor som besluten omfattas av. Vissa beslut omfattar exempelvis skyddsjakt av storskarv för fredning av fiskeredskap i sötvatten. En tilldelning som finns för att ge möjlighet om skarv uppehåller sig i sötvatten. Om storskarven inte orsakar skada vid fiskeredskap i sötvatten kommer inte någon skarv att fällas.

Att engagemanget skulle vara lågt håller inte förbundet med om. På de föreläsningar som förbundet håller på temat skyddsjakt på skarv, är intresset stort. Men man upplever svårigheter i de beslut som finns vad gäller möjligheten att skyddsjaga skarven där den uppehåller sig. Det kan i vissa fall röra sig om åmynningar som aktivt nyttjas av skarv, åmynningar som är belagda med fiskeförbud med rörliga redskap och som saknar ett fredningsområde för fisk.

9.1.2 Nationell övervakning

Det är av stor vikt att resultatet från den nationella inventering som genomförs under 2023 inväntas så det kan inkluderas i slutversionen av förvaltningsplanen.

Förbundet saknar också den utlovade inventeringsmetodiken för storskarv som utlovats, så att alla Länsstyrelser inventerar på lika sätt. En förutsättning för att vi ska få bra siffror och statistik att arbeta med i den adaptiva förvaltningen på lokal nivå.

10.2 Uppföljning av skyddsjakt på enskilda initiativ

Viktigt att poängtera är att det bara är vilt fällt under allmän jakttid som det skattas fram värden på. Den rapportering som sker av vilt fällt på enskilda initiativ är en redovisning av det rapporterade antalet fällda vilt. Vid rapportering av fällt vilt på enskilda initiativ sker ingen skattning. Det innebär att det sanna värdet för vilt fällt under skyddsjakt på enskilda initiativ med stor sannolikhet är högre.

Referenser

Förbundet har noterat att det i utkastet som vi har haft möjlighet att svara på, finns referenser i löptexten som saknas i referenslistan. Vi utgår förstås från att den slutgiltiga förvaltningsplanen innehåller en korrekt referenslista.



Svenska Jägareförbundet

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Dag Lidén
Generalsekreterare

NN
nnnn mmmmm